

2010-04-28

LS 1004-0369

Landstingsstyrelsen

Samlad strategi för att begränsa smittspridning bland intravenösa missbrukare

Föredragande landstingsråd: Birgitta Rydberg

ÄRENDET

Landstingsfullmäktiges behandling av ärende med anledning av Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut om en samlad strategi för att begränsa smittspridning bland intravenösa missbrukare

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att genomföra den samlade strategin för att begränsa smittspridning bland intravenösa missbrukare som beskrivs nedan;

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att öka uppsökande, motiverande och kontaktskapande behandlingsarbete samt testning och rådgivning enligt nedan samt i övrigt följa smittriskreducerande åtgärder för personer som injicerar narkotika;

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att bättre tillgodose behovet av särskilda insatser för kvinnor som är intravenösa missbrukare;

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att öka samarbetet med Kriminalvården avseende injektionsmissbrukare som är beroende av heroin och/eller amfetamin och avsätta medel för att utöka beroendevårdens uppdrag med ett integrerat team för kriminalvårdsklienter som injicerar amfetamin;

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utveckla substitutionsprogrammen, utöka testning och uppföljning av personer i dessa program, pröva åtgärder som kan

Bilagor

- 1 FP-, KD- och C-ledamöternas reservation i landstingsrådsberedningen
- 2 Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut 2010-03-23
- 3 M-ledamöternas reservation i HSN
- 4 HSN-förvaltningens tjänsteutlåtande 2010-03-08
- 5 Slutrapport Åtgärder för att begränsa smittspridning 2009-12-01

2010-04-28

LS 1004-0369

minska dödligheten, samt rikta ökade insatser till personer som inte klarar att stanna kvar i substitutionsprogrammen, enligt vad som beskrivs nedan;

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden tillse att frivilligorganisationer, brukar- och anhörigorganisationer involveras i förberedelsearbete, implementering och uppföljning i enlighet med strategin.

Landstingsfullmäktige beslutade i samband med budgetfullmäktige i november 2008 att uppdra åt Hälso- och sjukvårdsnämnden att genomföra en narkotikapolitisk utredning

Landstinget har ett sjukvårdsansvar för personer som injicerar narkotika, för såväl vård för att komma ur missbruket som insatser för att bevara en så god hälsa som möjligt både under den aktiva missbruksfasen och inför ett framtida förhoppningsvis drogfritt liv. Detta ansvar kräver ett nära samarbete med socialtjänsten, för att kombinera insatserna och kunna erbjuda vård och kunna erbjuda missbrukarna stöd som hänger ihop i en helhetssyn utifrån deras individuella behov.

Förebyggande insatser för att förhindra att människor överhuvudtaget börjar missbruka narkotika måste alltid ha högsta prioritet. Baslinjestudien som genomförts bland injektionsmissbrukare i Stockholms län bekräftar bilden av en tidig narkotikadebut med hasch/cannabis hos dessa personer och förstärker vikten av tidiga förebyggande insatser för att motverka detta och därmed en senare övergång till intravenöst missbruk. Redan insatser för att motverka ungas tobaksrökning är ett första steg i de förebyggande insatserna.

Personer med ett injektionsmissbruk riskerar ofta stora hälsoproblem med dödsfall av överdoser som det största hotet. Rättsmedicinalverket har i sina obduktioner i Solna under 2009 noterat 27 fall med opiatrelaterad dödsorsak, i hela Sverige 77 fall. Därutöver finns dödsfall där man misstänker men inte med säkerhet kan belägga narkotika som dödsorsak. Injektionsmissbruket i sig kan orsaka infektioner av olika slag. Hepatit C drabbar nästan alla, därtill relativt tidigt i missbrukskarriären. Hepatit B och HIV kan spridas via blodsmitta bl a av delade sprutor men också av oskyddad sex. Efter en ökning av HIV-smittan bland injektionsnarkomaner för några år sedan har nysmittan nu sjunkit tillbaka vilket är ett gynnsamt läge för ytterligare förstärkta beroendevårds- och smittskyddsinsatser.

En del personer med missbruk har också en psykisk problematik, psykoser eller en personlighetsstörning, vilket ställer krav på god kunskap och bred behandlingskompetens hos vårdens personal.

Kvinnor i missbruk och missbruksmiljöer har ofta en särskilt utsatt position; unga kvinnor som fastnar i missbruk, kvinnor som tvingas prostituera sig, som utsatts för trafficking, som genomlidit eller riskerar olika övergrepp. Särskilda insatser görs av beroendevård och socialtjänst för dessa kvinnor och behovet av ytterligare insatser ska ses över. Dessa behov omfattar inte bara gynekologisk vård, ett genusperspektiv innebär ett helhetsperspektiv för varje individ och att vård och övrigt stöd utformas och erbjuds på ett sätt som skapar förutsättningar att komma ifrån destruktiva relationer och genomgå behandling av sitt missbruk.

2010-04-28

LS 1004-0369

Baslinjestudien visade tydligt att flertalet personer med injektionsmissbruk är positiva till att vården söker upp och erbjuder testning, vaccination och annat stöd. Detta talar för att fler torde kunna motiveras till vårdkontakter av en mer uppsökande vård med större mobil verksamhet. Att nå ut i parker, i husvagnscampingläger och andra miljöer där kontakt kan skapas är viktigt.

Vårt landsting har väl utbyggda metadon/subutex/subuxoneprogram för underhållsbehandling av opiatmissbrukare. God kontroll i alla substitutionsprogram för att förhindra sidomissbruk är av högsta vikt. Erfarenheter från baslinjestudien pekar på vikten av att erbjuda HIV-tester även till personer som deltar i substitutionsprogram. Personer som inte klarar att stanna kvar i substitutionsprogrammen är i behov av mer riktade insatser. I syfte att nå missbrukare som finns som klienter i Kriminalvården ska samarbetet byggas ut, och även avse personer med amfetaminmissbruk.

Strategi för att begränsa smittspridning bland intravenösa missbrukare:

1. Förstärk och utveckla *tidig upptäckt och förebyggande insatser* främst vad gäller ungdomar och unga vuxna.
2. Implementera *socialstyrelsens nationella riktlinjer* för vård och behandling av injektionsnarkomaner.
3. Genomför den s.k. missbrukspolicyns redan beslutade förslag till *målgruppsinriktade åtgärder* avseende
 - Ungdomar och unga vuxna
 - Personer med komplex missbruksproblematik
 - Underhållsbehandlig av personer med opiatmissbruk
 - Icke - marginaliserade injektionsnarkomaner
 - Hemlösa med tung missbruksproblematik
 - Kriminella
4. Etablera en hög nivå för testning, rådgivning, vaccination och kontaktpårning.
5. Utveckla programmen för läkemedelsassisterad substitutionsbehandling.
6. Förstärk behandlingsinsatserna (bromsmediciner mm) för redan HIV - och hepatitmittade injektionsnarkomaner.

Strategin som föreslås höjer ambitionsnivån för att motverka narkotikaberoende och minska smittspridningen.

Det är angeläget att under hela processen med den samlade strategin inhämta synpunkter från brukar- och anhängigorganisationer samt frivilligorganisationer.

Stockholms läns landsting
Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE

4

2010-04-28

LS 1004-0369

Catharina Elmsäter-Svärd

Birgitta Rydberg

Per-Inge Buskas

2010-04-28

LS 1004-0369

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 23 mars 2010 beslutat att anmäla beslutet om samlad strategi för att begränsa smittspridning bland intravenösa missbrukare till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige som svar på budgetuppdraget om en narkotikapolitisk utredning(bilaga).

M-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag (bilaga).

MP-ersättaren lät anteckna följande särskilda uttalande.

”Om jag hade haft yrkanderätt hade jag föreslagit hälso- och sjukvårdsnämnden besluta att bifalla Birgitta Rydbergs (FP) förslag.”

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltnings tjänsteutlåtande bifogas (bilaga).

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 28 april 2010.

FP-, KD- och C-ledamöterna i landstingsrådsberedningen reserverade sig till förmån för sitt tilläggsyrkande (bilaga).